

THEMA : over schuld en boete gesproken

Lezingen: 2 Samuel 12, 16-25 en Lucas 13, 1-9

2 Samuel 12, 16-25

-Je kind verliezen, vandaag wonderlijk actueel door verdriet van dirigent Frank van het Dameskoor. De lezing van vandaag staat op het Bijbelrooster, om ons te leren hoezeer David ondanks zijn fouten, zijn schuld en schuldbesef, toch koning mocht blijven en zelfs voorvader van Jezus Christus mocht worden. Hoe wordt je, **hoe blijf je koninklijk?**

-De grote vorstelijke man ligt op de grond. Het failliet van de macht- de grens van het leven is dichterbij dan hij zich gerealiseerd had. De weg van deze herdersjongen- hoger en steeds hoger- loopt stuk op de dood van het kostbare klein leven van deze koningszoon.

-David weet waar hij dit aan verdiend heeft, de profeet heeft hem ontmaskerd als de moordenaar van de echtgenoot van Batseba, die nu zijn nieuwe en derde vrouw is.

Hij weet dat hij **zijn macht misbruikt** heeft. Hij wilde haar zo graag. En nu hij haar heeft, weet hij dat hij moet boeten voor deze misdaad.

-Schuld en boete, en we horen verder niets van de moeder, de rol van Batseba, ze was maar een vrouw, haar verdriet komt niet eens voor in deze lezing. Het kind wordt verder ook niet genoemd, geen eens een naam, geen bestaan, door **hoogmoed van grote mensen**.

-De koning staat op, zet zich er over heen, gaat weer met zijn vrouw naar bed, en er komt een nieuw kind, het is de harde realiteit die hier speelt, de wrange wereld van rollen verdeeld naar geslacht en macht.

-Het **waarom van het lijden** wordt hier niet beantwoord. Onschuldige kinderen komen om, net als onschuldige soldaten aan het front, of mensen op de verkeerde plek op het verkeerde moment. Als het kwaad goede mensen treft...

-Koning David liet **als psalmist** zijn schaamte zien, en zijn berouw en schuldbesef tegenover de Allerhoogste, en die geven de doorslag voor de toekomst van hem en zijn nageslacht.

-We vinden ze overal, mensen die zich doodschamen, soms zijn wij het zelf. Over de verleidingen, de niet genomen verantwoordelijkheden. Sommigen daarvan hebben veel te vertellen, over genade en vergeving en dat ze **op mogen staan na een tijd van straf of rouw**.

-Zij die meer dan anderen zich hebben laten verleiden, door te pakken wat gepakt kan worden, of door anders te leven of lief te hebben dan we gewend zijn, die veroordeeld worden door burens of kerk. Ze hebben **veel te vertellen**, over genade en vergeving, die ze zelf in alle diepte ervaren. Juist ook deze boodschap aan wie denkt braaf te zijn of volhouden dat het hen niet zal overkomen, in een fatsoenlijk en geregeld leven.

-Vergeving is een woord dat dan slaat op het oordeel, dat mensen over anderen én over zichzelf vellen. *Als er vergeving is, kan er genezing zijn. ook al zal er een litteken blijven bestaan.*

-De ogen van David, toen, en die van ons, nu, mogen zich **richten op toekomst**, op Hem die redt, de andere 'zoon van David', die zelfs de dood van onschuldige kinderen in zijn leven opnam.

-In de doop worden gewone mensen tot Koning gezalfd.

Koning-zijn wil zeggen dat ik mezelf niet kleiner maak dan ik ben, maar dat ik weet heb van mijn goddelijke waardigheid, dat ik op weg ga naar innerlijke vrijheid, en dat ik verantwoordelijkheid op me neem. Voor mijn land, mijn gezin, mijn beroep of mijn groep. Maar ook voor mijn ziel. Een koning is alleen hij of zij, die niet langer anderen voor zijn/ haar situatie verantwoordelijk maakt, maar zelf de regie over zijn leven in handen neemt...

(monnik/schrijver Anselm Grün, uit: Als man je eigen weg vinden)

Lucas 13, 1-9

rechtvaardigheidsgevoel

-Onder mensen leeft vaak een bepaald soort rechtvaardigheidsgevoel: Goedheid wordt beloond en het kwaad straft zichzelf. Of ereger nog: God beloont het goede en straft het kwade. En wanneer het kwade dan goede mensen treft? Dan zul je het toch wel op de een of andere manier aan jezelf te danken hebben, zeggen we dan, of denken we dan...

-Onder de gedetineerden die ik wekelijks spreek, leeft vaak een vreemd soort idee over rechtvaardigheid: In ieder geval vinden velen vaak de straf niet rechtvaardig, niet in verhouding tot wat ze gedaan hebben. En ze vergelijken zich dan vaak met de straf die anderen voor veel grotere delicten hebben gekregen. Maar ook voor veel slachtoffers geldt vaak: dat de straf niet opweegt tegen het aangedane kwaad. De uitspraak van de rechter komt blijkbaar niet vaak overeen met ons rechtvaardigheidsgevoel. En daarbij wordt er vooral veel gekeken en vergeleken met anderen, en niet zoveel gekeken naar onszelf.

Jezus en zijn opvatting over rechtvaardigheid

-Ook in Jezus' tijd heerste de opvatting. Wie een ongeluk krijgt, heeft gezondigd. En als het kwaad zichzelf niet straft, dan doet God het wel. En vanuit die opvatting werd en wordt er heel wat geoordeeld, veroordeeld, onkruid uitgerukt, en onvruchtbare bomen omgehakt.

-En precies op dit punt maakt Jezus een beweging van de ander naar jezelf. Hij laat de vraag in het midden of God iets te maken heeft met het ongeluk van de omgevallen toren in Siloam. Maar hij vraagt zijn toehoorders wel: "geloofden jullie nu werkelijk dat die vermoorde mannen uit Galilea of de omgekomen mensen in Siloam, grotere zondaars waren dan anderen?" En eigenlijk bedoelt Jezus te zegen: grotere zondaars dan jullie?

-Want door te wijzen op de zonden van een ander, kun je zelf in een soort schijnzekerheid leven, dat jou niets zal en kan overkomen, want jij bent natuurlijk beter dan die ander. Daar houden wij mensen wel van, van dit soort denken. Maar Jezus zegt: als je je niet bekeert, kan u hetzelfde overkomen.

-In een boek van ds. Nico Ter Linden staat dat Jezus zegt: "Denk je nu echt dat het een straf van God was voor begane zonden, waardoor die achttien mensen door die toren geplet werden? Waar is jullie deernis met de gevallen en waarom laat je met die liefdeloze theologie hun nabestaanden in de kou staan? Je koestert je eigen voortreffelijkheid en speelt voor God. Als je dat soort denken niet achter je laat, als je van binnen geen 180 graden omdraait, dan ben je het niet waard dat je leeft".

De onvruchtbare vijgeboom: omhakken of mestgeven?

-Binnen en buiten de muren van een gevangenis wordt er hard geoordeeld over anderen. En het oordeel van de samenleving over de ingeslotenen is ook bekend: we zijn allemaal geneigd snel de bijl te pakken. Vooral voor die ander. Maar hebben we zelf genoeg 'groeimest' gegeven? De liefde van God doorgegeven in woord en daad?

-En wat is precies vruchten voortbrengen? Alleen maar economisch nuttig zijn, of...?

-Al drie jaar kom ik kijken of die vijgeboom vrucht draagt, (zegt de eigenaar, waar we al gauw de stem van de Schepper God in herkennen) maar tevergeefs....

Dat herinnert aan woorden uit Leviticus 19, waar staat dat er pas na drie jaar vruchten mogen worden geplukt om aan de Heer op te dragen. Maar het kan ook slaan op de drie jaar waarin in de synagoge de hele Torah-wets-rol werd voorgelezen, dan heb je die helemaal gehoord, dan kán je weten wat Gods wet is. Maar wij denken misschien aan de drie jaar dat Jezus als rabbi preekte, en mensen genas. Drie jaar de kans om Hem te leren kennen.

-De wijngaardenier is pleitbezorger bij de eigenaar voor meer tijd, hij kent de Baas, we herkennen in hem de Messiasfiguur, die tegen het oordeel van de eigenaar ingaat, en genade vraagt voor een onvruchtbare boom.

Zodat hij en wij ons kunnen bekeren, omkeren en tot actie overgaan, in daden die liefdevol zijn, niet naar wat we waren, maar naar wat we kunnen zijn, hoe we kunnen wórdén.

-Zo is Jezus steeds gericht op toekomst, op kansen, op genade in plaats van vergelding.

Jezus is niet gediend van "God straft meteen" en gaat niet voor schuld en straf.

Hij roept mensen op om 'omgekeerd' , bekeerd je lot in handen te nemen, steeds gericht op wat mensen, dus ook wij kunnen worden. Kijk ook naar jezelf, oordeel niet te snel over jezelf en anderen en ga voor de kansen die er nu en in de toekomst zijn!

-In deze 40 dagen krijgen we opnieuw de kans om op weg zijn naar dat nieuwe leven.